

Aktuel Ældre- og Sundhedspolitik november 2023

Stigning i vikarforbruget indenfor ældreplejen

Indenfor de seneste år er der sket en betydelig vækst i vikarforbruget på det kommunale ældreområde. Der er tale om en vækst på over 50 pct. indenfor de seneste fem år. De samlede vikarudgifter i ældreplejen var i 2022 på ca. 2,25 mia. kr.

Ældre Sagen har i den sammenhæng udtalt, at det er en udvikling, der går den helt forkerte vej. Det er et tegn på, at de kommunale arbejdspladser ikke er attraktive nok, når flere faguddannede søger over i vikarbureauer fremfor en fastansættelse indenfor ældreplejen. Det går ud over de svækkede ældre hjemmehjælpsmodtagere og plejehjemsbeboere, når en stadig større andel af deres hjælpere er vikarer uden konkret kendskab til den enkeltes behov for hjælp.

Kommunale besparelser på klippekortsordningerne

Flere kommuner har i forbindelse med budgetlægningen for 2024 igen valgt at spare på klippekortsordningen, hvor plejehjemsbeboere og hjemmehjælpsmodtagere har mulighed for at få tildelt ekstra hjælp, hvor de selv kan bestemme indholdet.

Klippekortsordningerne har blandt andet været brugt til, at svækkede ældre kunne komme udenfor for at få lidt frisk luft og opleve, hvordan livet leves uden for deres eget hjem.

Ældre Sagen har på den baggrund udtrykt stor bekymring for, at hjemmehjælpsmodtagere og plejehjemsbeboere får fjernet en af de få muligheder, der kan være i dagligdagen for selvbestemmelse og for nye oplevelser.

Mangel på arbejdskraft

Kommunernes Landsforening har fået udarbejdet en ny undersøgelse om danskernes syn på muligheder for at afhjælpe manglen på arbejdskraft indenfor blandt andet ældreplejen. Der er blevet spurgt til holdninger til udenlandsk arbejdskraft, samt om frivillige og pårørende skal udføre en større del af hjælpen indenfor ældreplejen.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Vi har fra Ældre Sagens side udtrykt os positivt omkring muligheden for ansættelse af udenlandsk arbejdskraft, hvis der forudgående er blevet undervist intensivt i dansk sprog, kultur samt omsorgs- og plejeforståelse. Omvendt har vi afvist muligheden for, at fx pårørende skal overtage opgaver fra den kommunale ældrepleje. Det vil føre til ringere arbejdsmarkedstilknytning for pårørende og skabe yderligere rekrutteringsudfordringer på arbejdsmarkedet. Undersøgelsen viser, at danskerne på begge punkter er enige med Ældre Sagen. Hvad angår holdningen til, at pårørende og frivillige skal overtage opgaver, fik vi lignende resultater i Fremtidsstudiet 2021.

Regeringens udspil til skattelettelser

Regeringen præsenterede den 6. november et udspil til skattereform med skattelettelser på 10 mia. kr. årligt fra 2026 (6,75 mia. kr. efter ændret adfærd og tilbageløb). Skattelettelserne er målrettet personer i arbejde gennem en forhøjelse af beskæftigelsesfradraget og nedsættelse af topskatten.

Ældre Sagen er ikke imod skattelettelser, men vi har meldt ud, at det for os er vigtigere at sikre en god ældrepleje og tilstrækkeligt med medarbejdere, før regeringen ser på at uddele skattelettelser. Vi har også meldt ud, at hvis der skal gives skattelettelser, må regeringen ikke må glemme pensionisterne. Vi har i den forbindelse foreslået skatteministeren, at der indføres pensionistfradrag (skattenedslag for pensionister) på linje med beskæftigelsesfradraget.

Vi er dybt skuffede over, at regeringen ikke har lyttet. Det vil kun være pensionister, der betaler topskat og/eller arbejder ved siden af pensionen, der kan få del i regeringens skattelettelser. Andre pensionister og overførselsindkomstmottagere bliver fuldstændig overset.

Der er i høj grad behov for at løfte økonomien for pensionister og andre overførselsindkomstmottagere, der har oplevet en større nedgang i realindkomsten end lønmodtagerne i de seneste år med høj inflation.

Ældre Sagen vil bruge regeringens udspil til skattereform som et yderligere argument for vores forslag om at fremrykke reguleringen af pensionen, så pensionisterne ikke stilles ringere end lønmodtagerne i forhold til at tackle de høje prisstigninger. Konkret foreslår vi at fremrykke den inflationsregulering, der vil komme de næste to år, ved her og nu at forhøje pensionen og andre overførselsindkomster med 5 pct. ud over den

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

almindelige regulering på 3,5 pct. pr. 1. januar 2024. Dvs. at vi foreslår, at pensionen forhøjes med i alt 8,5 pct. pr. 1. januar 2024.

Forringelser af seniorpension afværget

I regeringsgrundlaget, som blev præsenteret i december 2022, lagde den nye regering op til at forringe den såkaldte seniorpension, som giver syge og nedslidte adgang til førtidig tilbagetrækning 6 år før pensionsalderen. Konkret skulle dette ske ved en sammenlægning af seniorpension med tidlig pensionsordning – den såkaldte Arne-pension - i en fælles ordning misvisende kaldet ”Arne plus” - som ville medføre en markant lavere ydelse for seniorpensionister samt en halvering af perioden fra seks til tre år.

Allerede ved annonceringen af denne forringelse var Ældre Sagen meget aktiv i sin kritik, både i form af flere debatindlæg i pressen skrevet i samarbejde med andre organisationer, i massiv aktivitet på sociale medier og via dialog med mange politikere herunder den ansvarlige minister på området, beskæftigelsesminister Ane Halsboe-Jørgensen.

Dette arbejde har nu båret frugt. I forbindelse med offentliggørelsen af regeringens 2030-plan blev det bekendtgjort, at man trækker forslaget om at forringe seniorpension tilbage.

Brev til beskæftigelsesministeren vedr. kontanthjælpsaftalen

Regeringen, Socialistisk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre har indgået en aftale om et nyt kontanthjælpssystem. En del af aftalen er en afskaffelse af reglen om, at en borger ikke kan fortsætte med at få kontanthjælp efter en periode på seks måneder, hvis vedkommende har en pensionsopsparing af en vis størrelse, og hvis denne pensionsordning kan hæves. Afskaffelsen omfatter imidlertid kun de pensionsordninger, der er indbetalt af arbejdsgiver som led i en obligatorisk pensionsordning.

Ældre Sagen mener, at reglen om ophævelse skal afskaffes for alle pensionsordninger. Selvstændige og lønmodtagere, der ikke har en arbejdsgiverbetalt pensionsordning, vil fortsat blive ramt af krav om tilbagebetaling, og det er netop de grupper, der typisk ikke sparer nok op til pension. Det er Ældre Sagens holdning, at man ikke skal fastholde en regel, der gør det mindre attraktivt at spare op til pension. Ældre Sagen har gjort

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

opmærksom på dette i et brev til beskæftigelsesminister Ane Halsboe-Jørgensen med kopi til Folketingets Beskæftigelsesudvalg.

Fem forslag til forbedring af sygedagpengereglerne

Der er et bredt ønske om at tilpasse retten til sygedagpenge. Det blev drøftet ved et dialogmøde, som beskæftigelsesministeren afholdt d. 15. september 2023, og regeringen har lagt op til ændringer af de eksisterende regler.

Ældre Sagen har i samarbejde med faglige organisationer, Danske Patienter, Kræftens Bekæmpelse m.fl. sendt fem forslag, der skal styrke sygedagpenge forløbet, til beskæftigelsesminister Ane Halsboe-Jørgensen. De fem forslag er:

- Øget fokus på varig tilbagevenden til arbejdsmarkedet
- Forbedring af mulighederne for at få forlænget sygedagpenge
- Afskaffelse af jobafklaringsforløb, flytning af indsats og ydelse til sygedagpengeloven samt styrkelse af lægesamarbejde
- Afbureaukratisering af adgangen til sygedagpenge for løstansatte og vikarer.

Ældre Sagen vil i samarbejde med kredsen følge op på sagen.

Ældre Sagen lægger op til digitale borgerrettigheder

Ældre Sagen var d. 30. oktober vært for en digitaliseringskonference, der fandt sted i campus i Snorresgade. Nærmere bestemt drejede det sig om befolkningens udfordringer, retssikkerhed og civilsamfundets rolle i forbindelse med den stadig mere omsiggribende digitalisering af vores samfund.

Fra Christiansborg deltog Lisbeth Bech-Nielsen (SF), Mona Juul (C), Alexander Ryle (LA) og Stinus Lindgreen (RV). Det kom tydeligt frem i debatten, at det ikke kun er ældre, der har udfordringer ift. digitaliseringen; unge har problemer med at huske at åbne e-Boks og reagere på fx indkaldelse til militæret. Søren Skaarup fra IT-Universitetet foreslog et frikommuneforsøg, hvor det skal være legitimt at være ikke-digital og få tilstrækkelig hjælp fra myndighederne til at klare sig som sådan. En af Ældre Sagens frivillige fortalte om, hvad det er it-frivillige er så gode til og hjælper med, men også hvor de må henvise til myndighederne. Lederen af Senior Digital fra Aalborg Kommune fortalte om, hvordan hun via seniorjob-ordningen har ansatte, som kører ud

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

til nogle af de meste digitalt udfordrede borgere i kommunen og yder den hjælp, de har brug for.

Endelig slog Ældre Sagens adm. direktør Bjarne Hastrup til lyd for, at vi lader os inspirere af de borger- og menneskerettigheder, der blev formuleret i forbindelse med den franske revolution, og udvikler og styrker de digitale borgerrettigheder for blandt andet at beskytte retssikkerheden for borgerne i takt med, at det digitale fylder mere og mere i vores samfund, og der stilles flere og flere krav borgerne om at klare sig selv.